Hetedik évfolyam. 58-ik szám. Kolozsvártt, 1877. kedd március 13.

A „KELET“ és a „SPORT“
előfizetési dija együtt:
vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével; a „Sport“ minden vasárnap.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Oroszország és a nemzetközi jog.

(Sr.) Sajátságos helyzete van Európának. El sem tudjuk képzelni, hogy juthatott oda, hogy Oroszországot hagyja szabadon készülődni, Törökország határait megszállani, a porta hübéreseit lázitani, Romániával háborus czélokra szerződni, a porta alatt valóit tetszése szerint lázadásra segiteni, majd békekötésre kényszeriteni: és mindezzel Európa békéjét fenyegetni, Törökországra pressiót gyakorolni és tényleg a keleten uralkodni, háboru, győzelem, sőt provokacció nélkül! Pedig tényleg igy áll a dolog — és ez nem válik sem a diplomatia dicsőségére, sem Europa jövő fejlődésének javára. A nemzetközi jog oly lényeges és régen szentesitett elveibe ütközik mind az, a mit Oroszország tesz és követel, hogy annak csak eltürése is, annál inkább megengedése, elfogadása felforgatja a nemzetközi viszonyok garantiáit. Mozgositani, idegen határt nagy sereggel megszállani, hübéres állammal szövetkezni, azok lázadását pénzzel segiteni, souverainükhez való viszonyukba beleszólani, az idegen alattvalók alkotmányi és társadalmi viszonyait rendezni akarni, sőt a souverain hatalom által önként ajánlott reformok végrehajtását nemzetközi ellenörzés, plane rendőrség felügyelete alá tenni: mindez merő ellentétben áll mindazzal a mit Grotiustól Vattelig vagy Martensig vagy Phillimoreig a nemzetközi jog tanit, sőt a mit a nemzetek el is fogadtak.

Pedig Oroszország provokacció nélkül mozgositott, ez máskor hadizenettel lön megtorolva ugy szintén a barátságos állam határának megszállása, Szerbia ügyébe avatkozás, Romániával szerződés, Montenegro, Szerbia katonával és pénzzel segitése: mindezt megtette, nem csak tiltakozás nélkül, de plane a többi halalmak teljes elösmerésével, Oroszország. Pedig eddig soha egy hatalomnak sem adatott meg ez a szabadság. Ha a jövőre mások ép azon jogczimet használni akarják, melyet ő, t. i. a fajrokonai iránti sympathiát (ezt a jogczimet, a beavatkozásra a nemzetközi jog nem ösmerte még eddig) akkor Németország lázithat nálunk a szászok közt, Oroszország a baltitenger partjain és Svájczban, Francziaország itt, Belgiumban és Olaszországban, Anglia egész Amerikában. Ha pedig Oroszországnak sikerül követeléseit is érvényesiteni, akkor minden állam követelhet a másiktól, ennek alattvalói felett ellenörzést és számára olyan jogokat, milyenek őtet (az idegen államot) kielégitik. Mert, hogy most ezt akarja épen Európa helyeslése, sőt felhatalmazása mellett cselekedni Oroszország a portával szemben, az köztudomásu dolog, ez Ignatieff utjának valódi czélja.

És nemcsak a nemzetközi jog elfogadott elveit sérti mindez és képez veszedelmes praejudiciumot a jövőre, hanem sérti Oroszország a tételes szerződésekbe igtatott nemzetközi jogot is. A párisi szerződés 3-ik pontjában a hatalmak a porta souverainitását és területi integritását biztositják, és e végett egymást solidariter lekötik. Most Oroszország nem csak sérteni, megsemmisiten akarja a porta souverainitását az által, hogy alattvalói sorsának intézésére idegen befolyást akar rendszeresitni; hanem, ha Európa erre neki direkt felhatalmazást adni nem akar, egyszerüen és önkényesen, egyoldaluan feloldottnak akarja deklarálni magát ama szerződés minden pontja alól. Szóval egy olyanforma meglepetés vár Európára, mint az 1870. october 2-iki orosz körirattal; csak hogy nagyobb mérvben. Pedig mind az ürügy, mind a czél, mely miatt Oroszország e tettére feljogositva érzi magát, határozott ellentétben áll a párisi szerződéssel.

Ugyanis, Oroszország hivatkozik arra, hogy a porta nem létesiti az általa igért reformokat; tehát Európa is feloldottnak tekintheti magát a párisi szerződésben elvállalt kötelességek alól. Ez az, a mi nem áll. Igaz, hogy a hatalmak tudomásul vették a porta által igért reformokat 1856-ban is; de ezeket feltételül integritásának és souverainitásának biztositására nem tekinték, erre önként és minden feltétel nélkül kötelezték magukat a hatalmak; tehát a muszka okoskodás egészen hamis.

És ha alapja is lenne: még akkor is a solidariter kötött szerződés alól egyoldaluan senki ki nem vonhatja magát; ha Oroszország ezt teszi, akkor előáll a szerződés folytán a többi hatalom azon joga (és mi hozzá tehetjük, kötelessége is) hogy neki, mint szerződés szegőnek háborut izenjen. De kérdés: lesz-é Európának annyi bátorsága, összetartása és önállása, hogy Oroszország önkényes tetteit, melyek által már eddig is oly méltyen sérté a nemzetközi jogokat, tovább ne türje? Valóban sajnos, hogy e kérdés felmerülhet és még sajnosabb, hogy nem igen bátoritók az előzmények arra nézve, hogy bizton következtethessük ezt.

Igaz, hogy Európa eddigi engedékenységét, Oroszország irányában, azzal akarják magyarázni, hogy visszavonulására arany hidat akartak épiteni; de ugy látszik, hogy ő nem igy magyarázta, hanem inkább ebből az elnézésből szándékozik magának hidat épiteni — a Pruthon. Valóban itt az az ideje, hogy megfontolja Europa, ha valjon akar-é biztos nemzetközi viszonyok közt élni? Mert ha akar, akkor Oroszország ellen fel kell lépnie.

— **A kisebb polgári peres ügyekről** szóló javaslat most levétetik a napirendről, mert a kormány szándéka a második ülésszakot még a jövő hét elején bezárni, és a harmadikat megnyitni, hogy a ház a megalakulásával járó formalitásokon még az ünnepek előtt átessék, s az ünnepek után a képviselőház az érdemleges munkához hozzáfoghasson. Az alakulás után megkezdődik a husvéti szünidő, mely april elején ér véget és ez alatt képes lesz a kormány a kiegyezési javaslatokat elkészíteni, de egyszersmind a szünet után a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról szóló javaslat is napirendre lesz tüzve. E tárgyban, Szilágyi Dezső és több képviselő egy határozati javaslatot fogalmaztak, melynek lényege a következő:

A kisebb polgári peres ügyekben biráskodik a járásbiró.

Az eljárás szóbeli, lehető egyszerü és a birónak szabad mozgást engedő legyen. A járásbjró itélete ellen a jogorvoslatnak van helye a kir. törvényszékhez, mely ez ügyben végérvényesen határoz.

A járásbiró itélete ellen emelt jogorvoslat az itélet végrehajtását rendszerint nem gátolja.

Ugy a községek, mint a városok jogositvák jogtudós alkalmas egyént javaslatba hozni, kit a törvényhatóság fölterjesztésére, a király nevében az igazságügyminiszter nevez ki, s ki a kisebb polgári peres ügyekben a járásbiróval egyenlő hatáskörrel ruházandó föl a község illetőleg a város területén. E birák a birói felelősségi s fegyelmi törvényeknek alá vannak vetve.

Oly járásokban, a hol a járásbiróság több birói személyből áll, és a közlekedési forgalmi viszonyok vagy a járás kiterjedése ezt indokolják: a járás alkalmas kerületekre (szakasz) fölosztandó. Mindegyik kerület főhelyén alkalmas időközökben a járásbiróság egyik birói tagja megjelen, és előre meghatározott rendes egy vagy több napon át a szakaszban fölmerült kisebb polgári peres ügyeket elintézi.

A községi biráskodás behozandó legfőlebb 20 forint értékig terjedő ügyekben.

A községi biráskodást gyakorolja kis községben az elöljáróság egyik alkalmasabb tagja, vagy ily egyén hiányában a törvényhatóság által kirendelt alkalmas községi lakos, kinek e tiszttel lett felruházása az illető járásbirósággal közlendő; nagy községekben a községi biró, városokban a képviselet által kirendelt tisztviselő.

A községi biróság itéletével meg nem elégedő fél ügyét a járásbiró elé viheti, ki az ügyben a kisebb polgári peres ügyekre megszabott eljárás szerint eljár és végérvényesen dönt. Ha valamelyik fél az ügyet a járásbiró elé vitte: a községi biróság itéletének végrehajtása felfüggesztendő.

E körökben azon nézet általános, hogy a rendőri biráskodási teendőkkel közigazgatási közegek volnának megbizhatók.

— **A jogügyi bizottság** f. hó 10-ki ülésében folytatta a büntető-codex tárgyalását. A 321-ik §. — a 318—320 §§-ok elé tétetvén, — Pauler előadó inditványára ekként szövegeztetett: „A közhivatalnok, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész, szülésznő, orvos, ki a reá hivatalnál, állásánál vagy foglalkozásánál fogva bizott, s valamely család vagy személy jó hirnevét veszélyeztető titkot alapos ok nélkül másnak felfedez, vétségeket követ el.“ — A 218. §-nál büntett helyett vétségnek mondatott ki az, ha valaki a lakó vagy a lakással rendelkező beleegyezése nélkül „cselszövénnyel“ hatol be másnak lakába. — A 322-ik §-nál a lopás fogalma hosszabb vita után — a „furtum usus“ kihagyásával — eként állapittatott meg: „A ki idegen ingó dolgot másnak birtokában vagy birlalatából annak beleegyezése nélkül s azon célból vesz el, hogy azt eltulajdonitsa, lopást követ el.“ A tárgyalás folytatása ezzel hétfőre halasztatván, az ülés véget ért.

— **A m. kir. pénzügyminiszter** valamennyi törvényhatósághoz rendeletet intézett, az adófelszólamlási bizottságok alakitása iránt. Azon törvényhatóságok tehát, melyeknek területe egy magában, más törvényhatóság odacsatolása nélkül képezi a törvényhatóság területére kinevezett kir. adófelügyelő müködési körét, közgyülésükben a fölszólamlási bizottsághoz évenként mind a két rendes és mind két póttagot maguk választják. Azon törvényhatóságok, melyek a beosztás szerint ketten együtt képezvén egy adófelügyelői kerületet, évenként külön külön választanak egy rendes és egy póttagot a felszólamlási bizottságba. Azon törvényhatóságok, melyek oly beosztást nyertek, hogy három vagy több törvényhatóság tartozik egy kir. adófelügyelő müködési köréhez, a választás jogát felváltva gyakorolják oly módon, hogy minden évben más-más két törvényhatóság választ egy-egy rendes és egy póttagot, a sorrendet a pénzügyminister állapitván meg. A pénzügyminiszter felhivja tehát a törvényhatóságok közönségét: hogy a legközelebbi közgyülésében 1877 évre a felszólamlási bizottsághoz szükséges tagokat válassza meg, figyelemmel levén arra, hogy a tagok felében a föld vagy házbirtokosok, felében pedig a kereseti vagy tőke kamat adó kötelesek osztályából választassanak.

— **A magyar keleti** vasuti részvények beváltására kibocsátandó államkötvények elkészülvén, a pénzügyminiszter tudatja, hogy az id. elismervények további kiadatása megszüntettetik s ezen id. elismervények valamint a beváltásra még eddig be nem mutatott részvényesek birtokosai értesittetnek, hogy a birtokokban levő elismervények, illetőleg részvényekért járó egyenkint 100 frtról aranyban szóló 5% magyar államkötvényeket folyó május 1-re kitüzött határidő helyett már e hó 15-től kezdve a m. kir. központi állampénztárnál és a magyar ált. hitelbanknál Budapesten, illetőleg a cs, kir. szab, osztr. ker. és ipar hitelintézetnél Bécsben átvehetik.

A keleti kérdés.

A békekötés után.

Mint a táviró jelentette, a török seregek e hó 8-án kivonultak a szerb területről s Horvatovics és Lesjanin szerb ezredesek Alexinácz és Zajcsár szerb városokat birtokukba vették.

A háboru pusztitása még csak most tünik fel egész valóságában a szerbek előtt. Alexinácz, Knjazevácz és Zajcsár borzasztót szenvedtek. Alexinácz csaknem eltünt a föld szinéről, Zajcsár és Knjazevácz részben porrá égtek. 100,000 embernél több fedél és kenyér nélkül maradt, 200 falu romban van. A szerb kormány, mint a „Pol. Corr.“-nak irják, külön bizottságot akar kiküldeni a hely szinére, mely a harczi események alatt okozott károk összes mennyiségét megállapitsa és a helyreállitás müvéhez az előmunkálatokat folyamatba hozza.

A skupcsina rendes ülését augustus közepére akarják egybehivni. A parlamentnek mindenekelőtt egy 24 millió francnyi kölcsönt kell megszavaznia, mely összeg az ország közgazdasági állapotainak emelésére lesz forditandó. A kölcsön fedezetéül az állami jelzálogbank alapja (80 mil.) köttetik le. A skuptsina azonkivül közigazgatási reformokkal fog foglalkozni, melyek a takarékosságot lehetővé tegyék.

Már ebből is látható, hogy a kormány nem akarja szaporitani az állandó hadsereget. A miliciarendszer fönmarad, de szervezetét megváltoztatják. E tárgy azonban mostanában alig kerül napirendre, ellenben az állandó hadsereg körülbelül a mostani létszám felére fog reducáltatni s igy a hadsereg fentartására szükséges 12 millió piaszter fele megtakarittatik. A moratorium junius 4-ig meghosszabbittatott, remélni lehet, hogy orosz kereskedők közül, kik a moratoriumot használták, 75% ujból megkezdi a fizetéseket. Uj kabinet-alakitáa a skupcsina egybeülte előtt alig lesz lehetséges, mivel az ifju conservativ párt kormányra való tagjai azon vád alatt állanak, hogy az alkotmánynyal ellenkezőleg kormányoztak. Ezeket tehát előbb a skuptsinának föl kell e vád alól menteni, a mi valószinüleg be is következik.

A kormány legközelebb külön ügynököt küldend Konstantinápolyba s ez valószinüleg Rrisztics Fülöp leend, mivel az eddigi ügynök Magazinovics vonakodik ez állomást ujból elfoglalni.

Török és keresztény manifestációk Boszniában.

A boszniai felkelők nagy része a telet a hegyi falvakban töltötte, most a vucsjaki s kozári hegységekben gyülnek össze. A felkelők vezetői proklamációt is köröztetnek, mely azzal végződik, hogy szükség esetében fegyverrel kezükben

---

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

„A kolozsvári orvos-természettudományi társulat“

természettudományi szakosztályának II-ik ülése, 1877 február 23-án.

Entz Géza elnöklete alatt előterjesztést tett Dezső Béla „A Darwin elmélet visszaesés tételéről, alkalmazva a rovarok korállapotaira.“

(Vége.)

A mi az Axolotl-tal történik, hogy a tápszerezhetés kedvéért egy magasabb fejlődési fokot kiejtett fejlődési menetéből, s ezáltal esetet szolgáltat a fejlődés egy különös mozzanatára: ugy a rovaroknál az álczaállapot, mely az ébrény és kifejlett, ivarérett egyén közé ékelődött, nem egyéb, mint visszaütés a rovarok életében már egyszer lejárt féregállapotra — az élelem szerezhetés és arra forditandó nagy munka kifejthetése miatt más szavakkal: az ön és fajfentartás érdekében alanti korállapotban időznek némely állatok; pl. a Crustaceák, rovarok s számtalan más, minden átalakuló állatok.

A rendszerezők a rovarokat felosztották tökéletes átalakulásu és tökelytelen átalakulásu rovarokra.

Azután, a behatóbb buvárlat kimutatta, hogy az átalakulási állapotok lassanként mennek egymásba át az egyes rovarrendek között. Ugyancsak a buvárlat kimutatta, a Cecidomya és Chironomus álcakorbeli szaporodási esetében, melyek csak példák a számtalan esetek közül, hogy alkalmazkodás a tápszerezhetés kedvéért az álcát is ivaréretté teheti, ép mint az Amblystomából keletkezett Axolotl-ot. S a mint az Axolotl kedvező alkalommal Amblystomává alakulhat át, ugy az emlitett Cecidomyia és Chironomus is felsőbb fokra emelkedhetnek, és emelkednek mert még nem vesztették el kifejlődő képességöket annyira, mint az Axolotl. Minden állatosztályban találhatni egész rendeket, melyek többé kevésbbé visszaestek alantabbi fejlődési állapotba, illetőleg elvesztették magasabb fejlődésü korállapotaikat.

Az egész Rhynchota-rend minden alrendje s ezek közt a Parasiták alrendjebeli Pedicuhidák visszaestek az ősrovar azon állapotára, melyet a szárnytalanság jellemez, illetőleg elvesztették e fejletséget s most megállapodtak alanti fokon, s e másodlagosan szerzett álcaszerü állapotban ivarérettséget szereztek meg, mig a Pediculivák, közel rokonai szárnyasak és ez állapotban nyerik el ivar érettségüket. Akár azt is mondhatjuk mind a Pediculusról, mind az Axolotl-ról, hogy egyénfejlődésök alanti fokon megállapodott, de törzs fellődésök visszaesett, mert fejlődésökből magassabb állapot ki van esve.

A rovarok féregszerü álca-állapoton valószinüleg a következő okokból időznek.

Azon sok erőmegszerzésre, melyet a szerveiben magasan egyénült rovar igényel, sok táp, s ennek megfelelőleg a megszerzésre sok munka kell. Sok tápot a rovar számára a növényevés szerezhet csak, mert az állatországból a roppant sok rovarálca nem lenne képes tápot szerezni alacsony szervezetével; vagy a parasitismusnak különböző módjai: ez fejti meg, hogy a rovarálcák féregalakban vagy növényevők, vagy pedig táplláltatnak, vagy mint parasi ák jutnak gazdag táplálékhoz.

Ezekből folyólag a következő tételek kimondására bátorkodom, nem feledve, hogy e teren még messzevagyunk a megállapodástól.

1. Visszaesést csakis azon fajra nézt állapithatni meg, melynek közvetlen rokonai ismervék mind alanti, mind magas fejlődési fokon, és a mely fajnak egyénfejlődését tökéletesen ismerjük. Példa rá a kacslábuak és a parasit Crustuceak visszaesése. Ezt nevezem rendes faji visszaesésnek.

2. Törzsfejlődési visszaesésnek nevezem, ha a faj alantabbi fejlődés fokon állapodik meg, mint a milyenre már egyszer törzsfejlődésileg eljutott. Midőn a fajfejlődés meneteiből a magasabb fejlődési fokozat elmarad az ivarérettség beáltáig, az ivarérettség ugyszólva álczakorban következik be. Példák az Axolotl és Pediculidák. Tehát a munka-megosztás elve szerint itélve meg, a fejlődési fokozatokat ha valamely állat életében bizonyos alanti állapot a legmagasabb, ez, nem zárja ki, hogy az az állatfaj az életében még magasabb állapotban is nem létezhetett.

3. Ideiglenes visszaesésnek nevezem azon visszaesést, midőn a magasabb fejletségü állat életébe beékelődik egy egészen más typust jellegző korállapot, mely rendesen evésre forditott munkából áll. A faji fentartás jut a magasabb fejlettségü egyén számára, az egyén fentartás, illetőleg a magasabb szervezet számára gyüjtendő erőhalmozás az őstypusból keletkezett, abba visszaesett egyén számára. Ez is, ez ideiglenes visszaesés neven felhozott fejlődési eset, nem egyéb, mint a rendes fejlődési menetnek meghamisitása egy már leélt állapot beiktatása által, jobban mondva: az egyénfejlődés egyik ébrényi átmeneti állapotán az állat hosszason időzik. Ez őstypusbeli állapot nem csak egyénfejlődéstani értékkel bir, mint pl. az ember halszerü, kopoltyuréses állapota a méhéletben, hanem az állat fentartása érdekében munkabiró állapot lesz s ez alkalmat szolgáltat az állatot magasabb typusba átjuttatni. A kisérletezés teréről igen érdekes felvilágositó pl. emlitem fel Chauvin*) Mari kisasszony következő kisérletét, melyet v. Siebold Károly felkérésére és utasitása szerint hajtott végre. A fekete Salamandra (Salamandra atra), mint ismeretes átváltozását az anyjában futja meg, s mint kész, szárazi állat jő világra.

Chauvin kisasszony nőstény Salamandra atrá-kat hasitott fel, és a magzatokat vizbe tette, hogy további kifejlődésüket a vizben kényszerüljenek bevégezni.

Csak egyetlen egyénnel sikerült e kisérlet. Az állat, különös módon négy nap mulva a világra hozott. nagyon szépen fejlett, nagy ébrényi kopotyuit, miután a vér belőlük visszavonult elhányta, ezek helyébe abnormis kopoltyualakok fejlődtek és az által vizben lélekzett, ugy, hogy az uj életfeltételekhez teljesen alkalmazkodott, annyira, hogy 15 hétig a viz fenekén élhetett és erősen kifejlődött. Farkán is változás keletkezett: bőrszegélyt kapott, mi által tritonszerü és evezésre alkalmas farka lett. Az álcza bőre bársonyszerü lett s színét megváltoztatta. 14 heti vizbeli tartozkodás után lassanként a kopoltyuk eltüntek és a bőr fénylő fekete lett. Az álcza megvedlett, szárazra ment, kopoltyurészei elzáródtak és egész küleme a Salamandra atra külemét vette fel. E kisérlet előnkbe tünteté magasabb fejlődési foknak a rendesnél későbbi bekövetkezését, mi a rovar-álczáknál szokásos.

Mindezek után tanulmányom főeredményének azt tartom, hogy meggyőződésem szerint igaznak ösmerem a Haeckel-Müller-féle biogeneticai alaptörvényt, mely szerint az ontogenesis magában foglalja e phylogenesist, többé-kevésbbé összehuzva, többé kevésbbé megváltozva; hanem *mig egyfelől e definitióban az öröklés természeti törvényszerüségét látom kifejezve, az alkalmazkodás lehetőségét, annak természeti törvényszerüségét abban lelem fel, hogy a phylogenesis állapotait magában foglaló ontogenesis, a fajfenntartás érdekében az életviszonyok szerint azokhoz alkalmazkodni s a faj egyes plylogeneticai állapotokon megmaradhat, azon időzhet, egyes korállapotokat elveszthet, máskor gyors léptekkel az általam fejlődésbeli parasitismusnak nevezett fejlődési menet megrövidítésével egyszerre a legmagasabb phylogeneticai korátlapotban jelenhet meg, mint ezt a magasabb emlősök — tehát az ember fejlődése is előnkbe tárja.*

*) Zeitsch. F. wissensch. Zoologie. XXVII. kötet 4. füzet.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

fognak elesni. Az utasok azonban a kereszténnek harczvágyát nem nagynak állitják, s a fölkelést inkább a mohamedán vezérek igazságtalanságai gyarapitják, kik egyenesen kimondják, hogy a rajáknak csak engedelmeskedni vagg jogok. A mahamedánok a köztük keringő proklamációk folytán, melyek diadalaikat s hatalmukat hirdetik, még inkább elbizzák magukat. A felkelők a hegységekben állitólag modern fegyverekkel vannak ellátva, s katonailag képzett vezetőik vannah. — A szerbek közülök már visszatértek Szerbiába. Különben a felkelők csak bennszülötteket vesznek föl maguk közé, s minden külbehatástól óvakodnak.

Midhat bukása.

Midhad bukásáról még mindig merülnek fel uj versiók. A legujabb versió ugy adja elő, hogy Abdul Hamid szultán egy izben indokolatlan pénzkövetelléssel állott elő s Mithad ez alkalomból igy nyilatkozott volna:

„Addig fogok egy szultánt keresni, és ha tudnám, hogy áldozatul esik az egész dynastia — mig olyanra találok, ki valósággá teszi az alkotmányt. Ha az egész dynastában nem találok ilyent, kérni fogom a mekkai serifet, hogy adjon nekünk uj szultánt, de az alkotmányt szentül meg kell tartani, és a szultán az első, kinek ahhoz alkalmazkodni kell.“

Az orosz hadsereg,

Az orosz aktiv hadseregről annyi különböző tudósitás után egy ujabb, állitólag teljesen hiteles jelentés, mely részletesen fölsorolja az egész ordre de bataille-t is, a következő főbb adatokat közli:

Az orosz határokon, különböző pontokon ez időszerint összesen 336,000 ember, 74.200 ló és 1000 ágyu áll indulásra készen. Ebből a Pruth mellett álló seregre esik: 144,000 ember, 32.800 ló és 432 ágyu, a tengerparti seregre 72.000 ember, 16,400 ló és 216 ágyu. A tengerparti sereg nagyobb része alkalmasint a dunai hadsereghez fog rendeltetni, ugy hogy a Törökország ellen sikra szállni kész dunai hadsereg összes ereje ma tényleg 216.000 ember, 49.200 ló és 648 ágyu. — E csapatok teljesen szervezvék és tragiai felvonulásukat befejezték.

A kaukazusi sereg nincs még egészen rendben, a hegyvidék itt nagy akadályokat gördit az összpontositás elé, s valószinü, hogy az akció itt később fog megindulni, mint a Pruth mellett. — Ha az összpontositás be lesz fejezve, a kaukazusi hadsereg 120.000 embesből fog állani, 25.000 lóval és 350 ágyuval.

A képviselőházból.

Budapest marcz. 10.

Az ülés egyhangu és unalmas volt, melyiránt nem sikerült érdekeltséget költeni mégcsak Németh Albertnek sem, ki a czeglédi deputatió rendőri boszantásának második és bővitett kiadásban szőnyegre hozása által sem tudta a ház álmos hangulatát felvillanyozni. Szombat lévén, a ház egy hét alatt összegyült apró ügyekkel foglalkozott; előbb elfogadta harmadszori felolvasásban a tegnapelőtt megszavazott törvényjavaslatot, mely jegyzőkönyv kiséretében azonnal átküldetett a főrendekhez, azután Csatár Zsigmond inditványára került a sor.

Csatár inditványa a naszód-vidéki erdő-üzletre vonatkozik. A ház még a mult országgyülés alatt bizottságot küldött ki azon utasitással, hogy a naszódi állami javak egy részének Kerkápoly akkori pénzügyminiszter által történt elárustását vizsgálat alá vegye; miután e vásárnál az akkor kimutatott, s most az inditványt tevő által is fölhozott adatok szerint az állam tetemesen megkárosodott. A bizottság eljárt megbizatásában, be is adta jelentését, mely áttétetett a kormányhoz s azota ennek lomtárában hever. Csatár tehát azt inditványozza, hogy a jelentés osztassék ki a ház tagjai közt és tüzessék napirendre.

Perczel igazságügyminiszter ur biztositotta is a házat, hogy a kormánynak legkevésbé sincs szándékában az iratokat fiókba zárni, s annak, hogy a jelentést eddig elő nem terjesztette, egyéb oka nem volt, csupán az irományok roppant halmaza, melynek gondos át-tanulmányozására idő kell. A ház megnyugodott e kijelentésben s az inditványt mellőzte.

Azután Miletics mentelmi ügye következett volna sajtó-ügyben; a bizottságnak azonban nem volt egyéb jelenteni valója, csak az hogy a kereset vissza vonatott, s igy a háznak nem szükség egy irányban sem határoznia.

Most a katonaság részére szolgáltatott előfogatokért járó dijpótlékok fedezéséről szóló törvényjavaslat következett s fogadtatott el. Aztán tudomásul vétetett a belügyminiszter jelentése a kezelése alatt álló alapok tárgyában, majd a szavazatok adattak be a Szilágyi Dezső inditványa értelmében kiküldött bizottság hét tagjára s a 7-dik biráló és a naplóbiráló bizottságoknak hiányzó egy-egy tagjára. A szavazás eredményét a jövő ülésen hirdetik ki.

Sa kérvények következtek. Vita nem volt, csak a hóldmezővásárhelyiek kérvényénél, melyben a czeglédi küldöttség rendőri zaklatása miatt a belügyminiszternek eljárását kérik roszszaltatni a hódmezővásárhelyiek. A kérvényi bizottság abban a vélembnyben volt, hogy a ház ez ügy érdemében már hozott határozatott a mulkori interpellátió alkalmával, azért a kérvény visszautasitandó.

Németh Albertnek a bizottság e véleménye alkalmat adott mindazokra reflectálni, melyeket a multkor Tisza Kálmán elmondett. Boszédét inditványnyal végezte, melyben utasitatni kivánja a belügyminisztert arra, hogy jövőre a törvény korlátai közt maradjon s az egyéni szabadságot tiszteletben tartsa.

Tisza Kálmánnak válasza, melyet Németh kihivására adott, megint nem sikerült, pedig ha visszaemlékezünk, hogy a miniszterelnök ur eddigelé mindig a szélbal és a nemzetiségiekkel vivott csatározásaiban szerezte olcsó babérait. Tisza beszéde ma is, mint már az utóbbi alkalmakkor rendesen szintelen volt; a mint mondá, Németh több megjegyzésére azért nem reflectált, mivel ellenfele ismert módora által fölmentve érezte magát, s igy azután e kifogással könnyü szerrel átsurranhatott a kissé kényelmetlenebb helyeken. Tisza nem lát gravement az egész dologban; a czeglédiek szabadon jöhettek mehettek, senki nem bántotta őket; a rendőrség csak a praeventiv magatartásra szoritkozott, s kijelenti, hogy ha valamely rendőrközeg indokolatlanul tullépte volna e határt. nem tette volna, valamint nem fogja tenni a jövőben sem büntetlenül. Szóló külömbséget lát a 60-adiki tüntetés és a mostaniak közt; akkor nam volt alkotmányos élet.

Tisza után Simonyi Ernő emelt szót; polemizált Tiszával s hangsulyozta, hogy a küldöttség tagjai köztisztelettben álló férfiak voltak, kikről feltételezni a rendzavarást nem lehetett. De alkotmány ellenes tüntetésnek sem lehetett tekinteni a küldöttség utját, mert nem arra kérte az Kossuthot, hogy jöjjön be pártot ütni az alkotmány ellen. A kérdés ezután szavazás alá bocsáttatott s a kérvényi bizottság véleménye elfogadtatott. A többi kérvény nem keltett vitát, s az ülés befejezéseül Ferdinándy István interpellálta az igazságügyminisztert a börtönhelyiségek egészségtelen volta, és a foglyok összehalmozása miatt.

Azután eloszlott az ülés.

A főrendiház tulajdonkép csak azért tartott ülést, hogy átvegye a képviselőház üzenetét a közelebb tárgyalt javaslatok tárgyában, melyek a hármas bizottsághoz utasittattak.

Konstantinápolyi levél.

(Saját levelezőnktől.)

Péra, 1877 marcz. 6.

Tek. szerk. ur.

— Montenegró küldöttei megérkeztek. Szombaton a nagyvezért, külügyminisztert és Abdul Kerimet meglátogatva mindenikkel privatim conferáltak. Az alkudozások e hét elején kezdetőket veszik.

— Minél nagyobb kilátás van rövid idő alatt a látszolagos békére, annál nagyobb mérvben bizonyosul a háboru, oiy annyira, hogy mamár olyan egyének is, kik mindig a békében hittek a háborut elkerülhetlennek tartják. De ki is lenne más nézetben, midőn minden lépés és intézkedés csak háborura mutat?

Mig egyfelől a felszerelések és csapatok szállitása szakadatlanul tart, addig más felől más allarmirozó hireket veszünk. Igy p. o. az itteni orosz kórház igazgatósága tudatja, miként betegek felvétetnek ugyan a kórházba, de hogy itt azok gyógyulásokat bevárhatják-e: arról az igazgatóság senkit sem biztosithat s igy czélszerübbnek véli, ha a betegek más kórházakat választanak, hol minden körülmények között magokat biztosságban érezhetik. A görög követség szintén egy jegyzetet intézett az itteni görög kereskedők és bankárokhoz, melyben őket felhivja, hogy minden eshetőségre készen legyenek.

— Szerbiával a béke tehát egész a ratificatio pontjáig meg lenne kötve; Montenegróval hasonlóra van kilátás, minek mindez, ezzel többek nézete szerint a porta csak magát viszi a végveszélybe.

Ha Oroszország a háborut megizeni, valjon lesz é valaki ki azt hinné, hogy ugy Szerbia, mint Montenegró behunyt szemmel fogja nézni az ütközeteket — én részemről soha.

Törökország a béke alájegyzése után az erőditményeket, miket sok ember vérével megvett, az ellenfélnek vissza adja; csapatait az idegen területről jó hiszemben mind a Duna vilajetbe fogja dirigálni, s arra nem is gondol, hogyha Oroszország actioba lép a béke a fenti két fejedelemség részéről azonnal megszüntnek lesz tekinthető. Vagy talán azt hiszi Törökország, hogy Európa a békét garantirozni fogja? Ha ily álmai volnának nagyon csalatkozik, Szerbia és Montenegró nem a „holt Törökország“; ezek háta megett a „félelmes Oroszország“ van, ezeknek nem lehet Halt-ot vezényelni mint a portának.

Háborus időben, de még békében hány titkos agens avagy confidence van egy államnak s mégis ezeknek daczára a kellő informatióval nem birnak, s semmi roszat nem gyanitva magok ássák meg magoknak a sirt.

— A sumlai kerületben Mandadji banda főnököt ki már több év óta e vidéken garázdálkodott, az ottani csendőrök üzőbe vették és agyonütötték.

A törvényhatóságokból.

Szolnokdobokamegye közigazgatási bizottsága.

Dées, 1877. márt 8.

Folyó hó 8-án 10 órakor ült össze a bizottság és fél egyre végezte teendőit.

Először volt szerencsém egy ilyen ujabb intézményü bizottság tárgyalásait végig hallgatni. Eszembe jutott ezen uj intézmény keletkezésének hirlapi történelme, a mellette és ellene oly bőven elmondott igen és nem, s e körülmény nekem hallgatónak kettős érdekeltséget kölcsönzött, hogy figyelemmel kisérjem lefolyását. A gyakorlatban is — szerény nézetem szerint — érvényesült azon főnézlet, hogy bármely ragyogó emberi alkotásnak meg van saját árnyoldala, csak hogy mentől kisebb árnyéka — mint épen a közigazgatási bizottságnak is — annál fényesebb marad a tárgya. Távol áll gondolatomtól, az elmultak után birálatokba elegyedni, s egyszerüen csak állitom, hogy véleményem szerint kitünő intézmény a közigazgatási bizottság, mert szakmaszerüen intéződnek el a közügyek.

Minthogy minden megyében, a közigazgatási bizottságok üléseiben, egyenlő nemü ügyek tárgyalódnak, csakis egy-két oly eldöntésről irok, melyek meghozására, véleményecserék fejlődtek ki. A tanügyi előadó egy német iratot olvasott fel, Teutsch lutheranus superintendens urtól, percznyi hallgatás után elnöklő főispán úr ő méltósága mondott ellenvéleményt, a törvény azon czikkelyére nyitván, hogy a közigazgatási bizottságokban az állam vagy a megye jegyzőkönyvi nyelvét kelletvén használni, a tárgyalás alatti iratra érdemleges határozat ne hozassék, hanem irassék meg az illető helyre, hogy Szolnok-Dobokamegye jegyzőkönyvi nyelvét vegyék kellő tekintetbe. Ezen erélyes és a törvény tiszteletét érvényben tartó nyilatkozatra, jött a másik már a méltányosságra hivatkozó nézet, hogy miután a bizottságtól eredt a felhivás a superintendens urhoz csak jövőre nézve ajánltassék a törvény tiszteletben tartása; ezután jött a harmadik vélemény, hogy bármely nyelven lehet iratokat felolvasni, csak a válasz történjék az állam nyelvén, ezen két utóbbi megjegyzés főispán ur ő méltósága azon megjegyzésével, hogy ő méltósága angolul is megértené az iratokat, de azért nem szeretné ha oly nyelven olvastatnának fel és a tkts. alispán ur azon észrevételével, hogy különbséget törvényes szempontból nem tehet az, hogy előző felhivás folytán vagy megkeresésre történt a német átirás, teljesen meggyengittetvén, csakugyan főispán ur ő méltósága felszólalása értelmében lett meghozva a határozat. Elvártuk volna, hogy a kérdéshez még egyszer maga az előadó ur is hozzászóljon, miután nem tette, azon nem épen kellemes meggyőződésben hagyott, hogy ő méltóságára nem tenne nagy különbséget, ha mindjárt szerbrácz nyelven is olvastatnának fel az iratok.

Az árvai ügyek előadójának azon határozati inditványa, hogy a jegyzők megdorgáltassanak a halálseteknek késői beterjesztéseért, oda szállittatott, hogy csak figyelmeztessenek nagyobb pontosságra. A számvevői előadó ur azon határozati inditványánál, hogy egy falusbiró birságoltassék meg azon okból, mivel nemcsak a falusiak igásmarháit, de még a sajátjait is elhallgatta az összeirásnál, nézetkülönbség fejlődött ki, a közügyész azon jogi fejtegetésére, hogy birságolni csak fegyelmi eljárás és határozat hozatala után lehet, azonban főispán ő méltósága azon megjegyzésére, hogy már több előző esetben az előadó inditványa érvényesült, a bizottság határozattá emelte előadó véleményét és pedig azon elvből, hogy a fegyelmi eljárás megiuditása, az illető félre nézve csak több költségbe kerülne ilyen esetekben.

Ezzel a tárgyalási sorozat teljesen be lett fejezve s az ülés véget ért.

B.

Háromszékmegye közigazgatási bizottsága ülése márczius 6-án.

Elnök főispán a gyülést megnyitván — alispán mult hóról tesz jelentést, mely tudomásul vétetett.

Főjegyző előadja, hogy a kolozsvári posta- és távirdaigazgatóság a málnás- és tusnádi földbirtokosság által felállittatni kért távirdának államköltségen leendő hordozását ez idő szerint nem foganatosithatja, azonban hajlandó az állam is távirdai állomásokon félig elhasznált gépek, sodronyok olcsó áron megszerzését közvetitni, a kérelmező fürdőbirtokosság a távirdát saját költségén felállithatja s a befolyó jövedelmet is használhatván. Ezen ajánlat a fürdőbirtokossággal közöltetni határoztatott.

Árvaszéki elnök a három rendezett tanácsu város árvaügyeinek kezelésére vonatkozólag előterjesztvén, hogy minő hiányos az ügykezelés és némelyik pl. K.-Vásárhely kimutatást sem volt képes előmutatni — utasitani javasolja, hogy a háromszékmegyei árvaügyek kezelésére megállapitott és belügyminiszteri rendeleten alapuló ügykezelési szabályokat használják. Továbbá, hogy a közigazgatási bizottságról szóló törvény azon rendeletének, mely szerint a közigazgatás összes ágairól jelentés teendő — elég legyen téve: utasittassanak a tanácsok, hogy az árvaügyre vonatkozó részletes jelentéseiket félévenként rendesen megtegyék és az eddig keblileg kezelt árvapénzek takarékpénztárilag kezeltessenek. A berecki és kovásznai kumulált árvapénztárakra vonatkozólag tiszti ügyész felvilágositása után megnyugtató határozat hozatott.

Olvastatott a kir. ügyész azon átirata, melyben a Csernátonban elkövetett anya- és testvérgyilkosság alkalmával tapasztalt rendetlenség ötletéből a községeket rendelet utján utasitani kéri, miszerint a vizsgálat megkönyitése, a bünjelek megtartása és előszerzése, valamint a sulyosan gyanusitott és letartóztatott egyénnek a külvilággal való érintkezhetése megadályozása céljából a községi elöljárók segédkezet nyujtani, s az illető hivatalos közegekkel közremüködni kötelesek legyenek. Szolgabirák által a községek ily értelemben utasittatni határoztattak.

A kir. ügyész előterjesztése tudomásul vétetvén, — jövőre nézve utasittatott, hogy a havi s különösen félévi jelentéseiben a büneseteket faj és nem szerint feltüntetve s a járásbirósági börtönökre is kiterjesztve tegye meg, és a beérkezett bünvádi jelentések eredményét is — mennyiben a vizsgálat hátránya nélkül teheti — jelentse be.

Dálnok község felebbezése az adóleszámolás tárgyában — a miniszterium által visszautasittatván, a közig. bizottság határozata helybenhagyatott.

Élénk vita tárgyát képezte a Polyán és Szentlélek községek közt az uj kataszteri munkálatok alazján kimérendő és melyik község által kezelendő adó kérdése. Minthogy érdekelt terület kataszterileg Sztlélekhez van beosztva s az adó ezen község által kezelendő miniszteri utasitás és törvény értelmében is — Polyánra nézve ezen területet illetőleg az adóhátralék beszedése az uj kataszteri munkálat elkészültéig felfüggesztetik.

Több község által benyujtott adóelengedésérti folyamodás visszautasitatott, mert a községeket mint jogi személyt az adó kötelezettek nevében — kérelmezési jog nem illeti.

Az adófelügyelő havi jelentése szerint február hóban befolyt 31—32,009 frt, hátralék 165—166,000. Adómentességet nyert 3, időhaladékot 1 adókötelezett.

Mérnök a közmunka erőről szóló kimutatásait a szolgabiráknak visszaadatni javasolja, hogy a közgyülés, közigazgatási bizottság határozatainak megfelelő alakban és egyénenkénti kimutatást terjeszszenek be. Előadja, hogy a febr. hóban kihordatni rendelt kavicshalmokból még 430 halom kihordatlan. Ebből legtöbb S.-Szentgyörgy és K.-Vásárhelyre esik. A hidak, az aldobolyit kivéve — készen vannak. Sepsi-Szentgyörgy város panaszol, hogy a kavicshalmok kimérésénél a város munkaereje nem vétetett tekintetbe, és hogy a többi községek munkaerejéhez képest 3—4-szeresen terheltetett. A kimérés a multra a létező munkaerő és helyi viszonyok tekintetbe vételével történvén — jövőre a városra nézve is a megye más községeihez hasonlóan fog e közmunka-teher kiszabatni.

Tanfelügyelő a közokt. miniszternek még a mult év végén érkezett leiratában felszóllittatván, hogy a közig. bizottsággal egyetértően a baróthi és s.-szentgyörgyi felső népiskola ügyét tárgyalván — indokolt előterjesztést tegyen, előterjeszti, hogy mindkét iskolában hiányos a beállitás, csekély a tanulók képzettsége és száma, hogy a czél és a törvény kivánalmainak jelen szervezetében egyik sem felelhet meg. Inditványozza, hogy baróthi felsőbb népiskola mellé állittassék fel a törvényben kötelezett 6 osztályu alsóbb népiskola, a s.-szentgyörgyi alakitassék át a polgári fitanodává. A tett nyilatkozatokból átalános a meggyőződés, hogy ezen iskolák jelen alakjukban feladatuknak nem felelhetnek meg. Ily nagy fontosságu kérdés rövid uton eldönthető nem levén, 4 tagu bizottság küldetett ki, mely a jövő ülésre véleményes jelentést és javaslatot tegyen. Bizottsági tagokul választattak: Horváth László, Kökösi Endre, Antal Zsigmond és szotyori Nagy Károly.

Vissiák megyei orvos diszes magyarsággal tett a megyei közegészségügyről jelentést, mely örvendetes tudomásul vétetett.

A gyülés d. u. 2 órakor véget ért.

Jogi rovat.

Semmitőszéki döntvények.

14066—876. Tekintve, hogy az 1876. évi XXXI. t. c. 1-ső §-ban emlitett hivataloknál a napi dijak bizonyos hivatali teendők teljesitéséért adatnak, melyeket a napi dijasok nem végezhetnek, ha ezen dijaik tőlük elvonatnak, s ekkint a napi dijak lefoglalása egyértelmű az illető összegnek a hivatal czéljaira szánt használattól való elvonásával.

tekintve továbbá, az 1876. évi XXXI. t. cz. czélzatát, mely a közszolgálat érdekében az ily szolgálatban lévő egyének anyagi helyzetének biztositására irányul: az emlitett törvényczikk 1. és 6. §§-ai értelmében, az ebben emlitett hivataloknál alkalmazásban lévő dijnokok napi dijai 600 frtig a foglalás alól kivétettnek tekintendők. (Teljes ülésből.)

21232/876. sz. Tartozatlanul teljesitett fizetés megtéritése iránt inditott perben, melynek tárgya a trdtts. 93. §-nak a) pontjában meghatározott összeget meg nem haladja, a sommás biróság illetékességének megállapitása alaki sérelmet nem képez.

18158/876. sz. A perben felajánlt főesküt mellőzésével feltétlenül marasztaló itélet hozatván, evvel az eljáró biróság e semmitőszék elbirálása alá eső alaki törvénysértést el nem követ, s igy annak megbirálása, vajon a főesküvel való bizonyitás mellőzése helyes volt-e, az ügy érdemére tartozván, az erre vonatkozó sérelmek nem semmiségi panasz, hanem fölebbezés utján orvosolhatók.

Legfőbb itélőszéki döntvények.

833/877. bünt. sz. Kir. ügyész az első biróság itéletét nem fölebbezvén, a másodbiróság itélete ellen sem élhet fölebbezéssel.

771/877. bünt. sz. Vádlott tettenkapás miatt a szándékolt tolvajlás végre nem hajtatván, s igy kár sem forogván fönn, a tolvajlás kisérlete vádlottnak rovott előélete mellett is enyhébb beszámitás alá esik.

419.877. bünt. sz. Három hét mulva kiásott holttest teljes rothadásban találtatván, csak valószinüleg következtethető, hogy a gyermek élve született, s születése után élt, minélfogva vádlott ellenében a gyermekgyilkosság tárgyi tényálladéka meg nem állapitható.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Nemzeti szinház.

A „Kolozsvári dalkör“ által szombaton a szinházban rendezett hangverseny ssép bucsu volt, melyet mintha a kolozsvári közönség rendezett volna Donadio Bianca, a kitünő franczia művésznő tiszteletére. Ünnepélyes csend, egy hang által sem zavarva, állott be, midőn előadás végével a Proch-féle variátiók után, melyekkel ezuttal még jobban elbüvölte, elragadta Donadio k. a. a kolozsvári közönséget, mint mikor Rosina ajkairól hallottuk, a függöny felgördült. A szinpadot félkörben a „Kolozsvári dalkör“ müködő tagjai és választmánya, élén Szász Domokossal az elnökkel foglalta el; előttük a müvésznő fehér selyem toilletteben, arczán a megindulás élénk pirjával. Viharos taps és perczekig tartó éljenzés zugott fel a közönség soraiból e szép jelenet láttára; s mikor végre valahogy el tudott csendesülni a lelkesültség zaja: Szász Domokos a következő bucsuszavakat intézte a müvésznőhöz:

„Itt, a szépművészetek e templomában, most, midőn diadalmas szereplésed után utoljára gördül le e templom kárpitja, a kolozsvári dalkör örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy kifejezést adjon az őszinte tiszteletnek és elösmerésének, melyet táplál szivében irántad, ki egyike vagy a szépművészetek oltárán áldozó ama kiváló papnőknek, kiknek halántékait, már bölcsőjükben az égiek csókja illeté. És azon kellemes helyzetben érezzük magunkat, hogy e pillanatban, midőn szólunk, városunk egész mivelt közönsége érzelmeinek, tiszteletének és elösmerésének vagyunk tolmácsai; tolmácsai vagyunk azon közönségnek, mely mint eddig is annyiszor, ugy szereplésed folyama alatt is, bebizonyitá, hogy bir érzékkel, fogékonysággal az iránt a mi szép, nemes, fölemelő. És van-e valami szebb, nemesebb s fölemelőbb, mint a dal hatalma, melynek szárnyain kiemelkedünk a föld porából s szétfoszlik lelkünkön a gondok fellege s tisztább, enyhébb, üdébb légkör ölel körül?! A dalnak e csodás hatalmával isten gazdagon megáldott tégedet; midőn ez ajkidon megzendül, ugy tetszik nekünk, magasabb sphaerák zengését halljuk s égi harmonia viszhangja támad a szivekben. Jöttél, daloltál, győztél! Az ily győzelem a valódi dicsőség, melynek nyomán nem hull vér és könny, hanem kél uj élet, megifjul még az agg is s elfelejti bánatát a szenvedő.

E nemes dicsőség utján távoznod kell körünkből. De légy meggyőződve a felől, hogy diadalaiduak s az azok által mindnyájunknak szerzett élvezeteknek emléke sokáig fog élni lelkünkben, mint emléke egy szép ragyogó álomnak. Emlékezzél meg te is, diadalidnak mámorában a távolban is rólunk, kik benned nemcsak a kiváló müvésznőnek nyujtjuk az elösmerés koszoruját, hanem egyszersmind oly nőnek, ki leánya a franczia nemzetnek, mely iránt a magyar nemzet mindenkor a legbensőbb rokonszenvvel s barátsággal viseltetett. És végül engedd meg nekem, hogy a kolozsvári „Dalkör“ nevében átnyujtsam neked tiszteletünk s elösmerésünk külső jeléül e diszokmányt, melyet midőn e társulat neked ad, önmagát tiszteli meg. A szépművészet muzsája örködjék feletted, vezesse lépteidet a diadal virágaival behintett ösvényeken. Mi egy szivvel lélekkel kivánjuk, kiáltjuk:

Donadio Bianca kisasszony sokáig éljen!“

Midőn Szász Domokos a szavakhoz ért, melyekben a franczia népnek nemzetünk iránti sympathiáját hangsulyozta, zajos tapsok és éljenzés szakiták félbe; egy kis demonstratio és rokonszenvnyilvánitás akart ez lenni a nagy franczia nemzet iránt, melynek dicsőségét Donadio kisasszony is oly méltóan képviseli. Szász D. bucsuszavainak elhangoztával, melyeknek utolsóit a müvésznő iránti tekintetből, franczia nyelven mondta el, ismét kitört a taps, az éljenzés; s ismét nem akart csillapodni, nem tudott elnémulni. Látszott, hogy a közönségen őszinte megindulás, a bucsu felindulása vett erőt; nem tudott kibékülni a gondolattal, hogy attól a kedves vendégtől, attól a kitünő müvésznőtől, ki, mintha

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

örökké az édes miénk lett volna, meg kell válnia még pedig talán örökre! Hiában! a szeretetnek és tiszteletnek is meg van a maga önzése: nem tudja elhinni, hogy a müvész hazája nagy világ mely ma ide, holnap meg oda ragadja őt a dicsőség szárnyain, hogy senki se mondhassa kizárólag magáénak s hogy mégis mindnyájunké, az egész czivilizált emberiségé lehessen.

Különben a hangverseny a már közölt műsor szerint, mint előre látható volt, igen sikerülten folyt le. Természeten fénypontjait Donadio kisasszony piécei képezték, melyeknek mindegyikében egész fénynyel ragyogott a t. kisasszony énekművészete. A „Don Juan"-ból vett részlet, Zajtz Jenőnek, a müvésznő tiszteletére irt „Magándala" épen úgy, mint a „Mignon"-ból a „Recitativo" és „Polonaise" és a zajos tapsokra programmon kivül előadott Proch-féle variatiók, valódi gyöngyei voltak a műéneknek, melyekhez hasonló a kolozsvári szinpadról még nem ragadta el soha közönségünket. Kiváló darabja volt az estnek a szinházi és conservatoriumi zenekar által exequált „Haláltáncz", Saint Saëns e phantasticus, csodálatos compositioja. A „Dalkör" pályakoszoruzott dalát: Erkel Sándor „Dalünnepen" czimü szép, hatásos compositióját is zajos taps követte, melyet a szabatos előadás teljesen kiérdemelt is, valamint a „Hugenották"-ból (az összeesküvési jelenetből) a „Dalkör" által, zenekar kiséret mellett előadott kardal is.

A „KELET" magán-táviratai

Feladatott **Budapesten** márcz. 12. d. e. 10 ó. 40 p.
Érkezett Kolozsvárra márcz. 12. d. e. 10 ó. 53 p.

A török flotta tisztikara Rauf elnöklete alatt tanácskozást tartott, melyen elhatároztatott a tartalékosok behivása.

A sultán közelebbről fogja a senatorokat kinevezni.

A békebiróságról szóló törvényjavaslat le fog vétetni napirendről.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. márc. 10.

— **A m. kir. pénzügyminiszter** a n.-becskereki kir. illeték-kiszabási hivatalhoz II-od osztályu pénzügyi forgalmazóvá Schreiber Viktor kolozsvári fővámhivatali tisztet, ideiglenes minőségben, nevezte ki.

— **A földmivelésügyi** miniszterium értesiti lapunkat, hogy a nagy-szalatnai m. k. távirda állomás f. é. február hó végével megszüntettetett.

— **Ghyczy Béla** ezredes s honvéd kerületi parancsnok, a 21-ik honvédzászlóalj megvizsgálása végett N.-Szebenbe utazott.

— **Donadio Bianca** kisasszony tegnap a déli vonattal utazott el Kolozsvárról, a hol pár heti ittidőzése és vendégszereplésével olyan feledhetetlen emléket hagyott hátra. Mikor a t. kisasszony édesanyja Dieudonné asszony és impresarioja Strakosch ur társaságában az indóháznál mintegy negyedórával a vonat elindulása előtt megjelent: már nagy közönség várta őt, a „Kolozsvári Dalkör" müködő és választmányi tagjai, a zeneconservatorium és szinház több tagja, gróf Eszterházy Kálmán főispán, Szász Domokos, a „Dalkör" elnöke, Korbuly Bogdán intendáns ur s mások. Az elsőosztályu váróteremben a főispán ur intézett néhány bucsuszót franczia nyelven a távozó müvésznőhöz, ki meghatottan szoritott kezet a jelenlevőkkel a hatalmas éljenzések közepette, melyek a főispán ur bucsuszavait követték. Erre Salamon János zenekara zendité rá a Rákóczy-indulót s miközben a t. müvésznő beszállott, a „Dalkör" a vonat elindulása előtt még egy alkalmi dalt zengett a müvsznő tiszteletére; e perczben megcsendült az indulást jelző harang s a vonat a dal végső dallamai, a hatalmas éljenek és kalap- és kendőlobogtatások közben elrobogott. Kisérje diadal a kedves müvésznőt dicsősége távol útjain s vajha minél előbb vezesse vissza ismét ebbe a mi jó magyar városunkba, mely a Donadio nevet legkedvesebb emlékei között fogja őrizni.

— **A matinée musicale**, mely Gegenbauer ur és neje vendégszerető termeiben folyt le tegnap délelőtt, kicsiny, — mintegy 70-en lehettünk, — de igen szép társaságot gyüjtött össze, mely egytől egyig csupa kiváló műkedvelő zenész és zenekedvelőből állott. A zenereggély, — a hogy valaki a matinée musicalet leforditotta, szép szó ugyan, de meglehetős rosz; Gegenbauer ur zenereggélye azonban nem csak szép, de olyan jó, kedves volt, hogy csak a háziasszony szeretetreméltó előzékenysége tudott vele versenyre kelni. Az előadásra került piécek mind csupa válogatott müdarabok voltak s előadóik mindnyájan zajos tapsokat arattak a társaságtól. A müsor im ezekből állott: Nagy ötös Hummeltől, előadva Gegenbauer ur (zongora), Ruzicskáné asszony (hegedü), Szita ur (viola), Ruzicska ur (gordonka) és Keresztei ur (gordon) által; „Von ewiger Liebe" Brahms dala, Sebestyén Mihályné urasszonytól; „Alla stella comfidente" Faucheux románcza, előadva Mosel Gizella k. a. (zongora), Gegenbauer ur (harmonium), Hatfaludy István ur (hegedü) és Ruzsicska ur (cello) által; „Die beiden Grenadiere", Schumann szép dala, melyben dr. Vályi Gábor ur az ő szép, rokonszenves barytonjával ezuttal is zajos tapsokra ragadta a társaságot; ugyan ő és Sebestyénné urasszony Gegenbauer ur zongora-kisérete mellett „Mignon"-ból adtak elő egy duettót. Ezután egy oly darabot hallottunk, melyet, ha a piécek valamelyikét ki szabad emelnünk: minden esetre elől kell vala emlitenünk: Ruzicskáné gyönyörü szép hegedüjátéka, melylyel Mendelsohn E moll concertjét adta elő épen oly bámulatos technicával, mint müvészi könnyedséggel és izléssel; élénk derültséget keltett Marczel Géza ur bassussolója, ki Suppé „Ländlich sittlich" czimü humorteljes dalát adta csinosan elő. Az utolsó darab magyar népdalok Gegenbauer ur átiratában, melyeket a szerző maga adott elő zongorán Pongrácz Lajos népzenekarának kisérete mellett, annyi magyaros zamattal, annyi vervevel volt exequálva, hogy egészen felvillanyozta a társaságot, Szinte szetettük volna megujráztatni, ha az idő nem járt volna már ½2-re, s igy a szellemi élvezet után nem vágyakoztunk volna már egy kissé prózai ugyan, de hát utoljára is elodázhatatlan ebédre, melyet, különben, előfutásként a szünet közben a társaság közt a szeretetreméltó háziasszony és növeldéjének szép kis növendékei által ellenállhatatlan kinálgatások kiséretében széthordott patyolatfehér kalács és tüzes liqueurök már megelőztek volt. A jelenvoltak valóban le vannak kötelezve Gegenbauer uréknak a nyujtott kedves élvezetért s a kilátásba helyezett ismétlés csak szaporitni fogja az elismerés adóját melyet, különben, ilyen élvezet után végrehajtás nélkül szivesörömest beszolgáltat mindenki.

— **Donadio B.** k. a. a tegnapi vonattal egyenesen Debreczenbe ment, hol szerdán lép föl először a „Sevillai borbély"-ban. Ugyanez alkalommal Caravatti ur vendége lesz a debreczeni szinháznak, hol ő most a müvésznő vendégszereplése miatt szinte nélkülözhetetlen, minthogy a debreczeni szintársulatnak jelenben nincs barytonja.

— **Sarasate Pál**, a hires hegedü-virtuoz és kisérője, Door H. zongora-művész f. hó 16-ikán érkezik városunkba és 17-ikén lépnek fel először a szinházban mérsékelt áremelés mellett. Összesen kétszer fognak játszani és már f. hó 20-ikán Szebenben fogják bemutatni müvészetüket.

— **Helyreigazitás.** Az erd. muzeum-egylet évi közgyülése — nem miként a multkori figyelmeztésünkben elvétve állt f. hó 20-kán — hanem f. hó 19-kén lesz. Ezt megelőzi f. hó 18-kán a Mikó-ünnepély, melyről a meghivók bővebb értesitést fognak adni. Kolozsvárt, 1877. márcz. 10-kén. Finály Henrik egyl. titkár.

— **A Kolozsvártt** fenállott női olvasó egylet 1877. febr. 5-kén kelt ajándéklevelével egész könyvtárát az erd muzeumegylet könyvtárának ajándékozta. A midőn e nemes tettért, a mely önmagát dicséri, az igazgató választmány nevében köszönetét fejezzük ki, kérjük a t. szerkesztőségét magának az ajándéklevélnek egész szövegében és minden aláirásaival együtt való szives közlésére. Kolozsvártt, márcz 10. 1877. Az igazgató választmány nevében Finály Henrik m. k. egyl. titkár. Im itt közöljük tehát az adománylevelet: Ajándékozási okmány. A kolozsvári női olvasó egyleti tagok által alapitott s szerzett magyar, franczia ós német könyvgyüjteménynek a szabályok értelmében, miután a könyvtár nem állhat fen, mert annak ujonnan szervezése s több elveszett könyvnek kiegészitése sok költséget igényelne, az alapitó tagok egy Kolozsvártt fennálló jótékonyczélu intézetnek adásába beleegyezvén, ehez képest a meglevő könytár az erdélyi muzeumi könyvtár gyarapitására ajándékoztatik, s további használat végett annak birtokába is bocsáttatik. Miről adjuk ezen kezeink aláirásával megerősitett okiratokat, Kolozsvártt 1877. febr. 5-én özvegy gróf Teleki Jánosné m. k. Paget Jánosné B. Wesselényi Polixena, özvegy B. Kemény Miklosné, B. Huszár Károlyné, Bethlen Polyxena m. k., Báró Bánffy Kata, özvegy Zeyk Józsefné gr. Toroczkai Juliánna m. k. B. Wesselényi Ferenczné Wesselényi Mária m. k. Nagy Péterné b. Wesselényi Krisztina, özv, Komáromy Györgyné, özv. B. Bánffy Jánosné, gr. Haller Gáborné m. k, B. Bornemisza Ignáczné, m. k. özv. Naláczi Dénielné, özv. Fülei Istvánné m. k. özv. Kendeffy Farkasné, id. gr. Thoroczkai Miklósné m. k. gr. Lázár Miklósné m. k. Ugron Julia, B. Bánffy Albertné.

— **Mint a „Közvélemény"** értesül a fogarasi főispánságért nagy a concurrentia. Van legalább is 16 concurrens. Ez időszerint azonban már csak kettő közt foly a választás. Forrásunk szerint vagy Bisztray János brassói törvényszéki biró, vagy Boér János volt szamosujvári fegyházigazgató fogna kineveztetni. Valószinübb azonban ez utobbi kineveztetése.

— **A szamosujvári** állami fegyház igazgatójává mint a „Közv." értesül báró Bánffy László országgyülési képviselő fog kineveztetni.

— **Márczius** 15-ét Deésen is az emlékezetes naphoz méltó kegyelettel megünnepelni készülnek. E nap estvéjén hangversenynyel egybekötött tánczvigalom is lesz, belépti jegy személyenként 50 kr.

— **Fogarassy Mihály** püspök Kopár Simon szentszéki ülnököt és Szolnok-egyházmegye kerületi jegyzőt szamosujvári róm. kath, plébánosi minőségében megerősitette s egyszersmind esperesi méltósággal tisztelte meg.

— **Udvarhelytt** Szász Sámuel, csizmadiasegéd, állitólagos nyomor miatt támadott kétségbeesés következtében e hó 3-ra viradólag agyon lőtte magát.

— **Az aradi** szinház müvezetőjévé megválasztott Marczel Géza értesitette a szinházi választmányt hogy e megállapitott föltételek mellett nem fogadhatja el ez állást. Igy tehát uj választás lesz. Legujabban Fektér Ferenczet emlegetik. Az „Ellenőr" azt hiszi, hogy ha valami jobb hangu énekes is fog pályázni a müvezetésért, bizonyosan azt válaszszák meg, mert az aradi szinház boldogulhatásához a választmány — ugy látja — azt tartja nélkülözhetetlennek, hogy a müvezető énekelni tudjon.

— **„Erdővidéki tanitótestület"** f. évi marczius hó 24-én d. e. e. 9 órakor Baróthon a gazdasági felső népiskola helyiségében vándorgyülést tart. A gyülés tárgyai: 1. Mintanitás a menyiségtanból Bartha Gyula által, 2. Ennek birálata, 3. A mult gyülés jegyzőkönyvének hitelesitése. 4. A Pédery-féle olvastatógép ismertetése Molnár Albert által. 5. „Az önmunkásság fejtesztéséről" czimü értekezés birálata Teslák Ágnes, Tulogdi Pál és Boncza György által. 6. Kozma és Felméri rajztáblák ismertetése Czirmai Lajos által. 7. Dittes-Gyertyánffy-Kis „Népiskola mód szertana" ismerteti Biró Albert. 8. A megerősitettt alapszabályok kihirdetése. 9. Tisztujitás. 10 Kebli ügyek, inditványok.

— **Valoságos hóözön volt** Budapesten pánteken és szombaton. Az utczákon csak bajjal lehetett közlekedni, a hó eltakaritására pedig gondolni sem lehetett, mert folyton hullt és a szél halmokba hordta. A hó elhordására katonákat is kellett igénybe venni. A vasutakon a közlekedés vagy megakadt, vagy rendetlen. A Bécsből elindult gyorsvonat Szobbnál elakadt, s két órát vesztegelt ott, azután hóekével jött Budapestre. A déli vaspályán több helyen elboritotta a vasutat a hófuvatag, és a közlekedés megakadt. — A tiszavidéki vasuton Czegléd és Szolnok közt a közlekedés megakadt s a pénteki postát Kolozsvártt csak tegnap délután kaptuk. A magyar állami vasutak éjszaki vonalain Budapest-Hatvan, hatvan miskolczi és miskolcz-szolnoki vonalrészei hófuvások miatt járhatlanok. A magyar-nyugoti vasuton székesfehérvár-kisczelli és kisczell-győri vonalain szintén megakadt a közlekedés. Nálunk Kolozsvártt ez éjszaka kezdődött meg egész erővel a havazás és ma is szakadatlan tart.

— **A gombamódra szaporodó párbajok** egyik legujabb áldozataként Compiégne marquist emlitették a lapok, a hires afrikai utazót, kit Kairóban egy Mayer nevü talált halálra és pedig, a bécsi „Frendemlatt" szerint, egy több mint kétes hirü nő lett volna az összekoczczanás oka. A halálos kimenetetü párbajt a párisi lapok is megerősitik, de annak okát mésként adják elő, Mayer ugyanis szemére vetette volna a marquisnak, hogy a geografiai társaságban annak elnöke, dr. Schweinfurt, szintén afrikai utazó ellen ármánykodik. Ez által a marquis sértve érezte magát s másnap kihivatta a németet. A fegyvereket, mint sértett fél, a marquis választá és pedig lovaspisztolyokat. Harmincz lépésről lőttek. Mayernek mindjárt első golyója a marquis vállcsuklóiban furódott, ki összerogyott. A seb eleinte nem látszott halálosan veszélyesnek, de csakhamar elmérgesedett s a mult héten a páriei rokonok távirati uton hirét vették a marquis halálának.

— **A két lengyel zsidót**, kiket Aradon mint muszka kémeket elfogtak, s azután eltolonczoztak onnan, N.-Váradon ismét elfogták, még pedig az aradi rendőrség táviratai felszóllitására Jelentékeny összeget, s katolatisztektől kiállitott váltókat találtak náluk. N.-Váradon az a hir van elterjedve feléluk, hogy az uzsoráskodást csak ürügyül használják.

— **Azon pábajban**, mely nemrég Klagenfurtban gr. Wolkenstein, és gr. Vojkffy közt vivatott, ez utobbi sebesült meg és pedig oly szerencsétlenül, hogy mint értesitenek, jobb kezét a amputálni kellett. A seb a segédek gondatlansága folytán mérgesült el annyira, kik 3 óra hosszán át semmi orvosi segélyben nem részesiték a sebesültet, ugy hogy a dolog ennek majdnem életében került.

— **Egy izgalmas** esetet tárgyyalt legközelebb a kassai törvényszék. Tornamegye Becskeháza községében a regale bérlőt bizonyos Guttman nevezetüt kiliczitált a bérletből concurense A két vetélytárs között még csak azután kezdődött igazán a viszály; folytonos perpatvarkodás tört ki s a boszantás és ártás mindenféle neme szép alkalmazásnak örvendett. Egy szép éjjel azután kigyult a korcsmaház, a Guttman vetélytársának feje felett. A lakosság gyanuja Guttmanra esett: csak ő lehetett a gyujtogató. A felháborodott nép rögtön a Huttman lakásához tódult s halálra keresték. De Guttman még idején elillant s a járás szolgabirójához menekült, ki rendőri fedezetet adott mellé s szigoru parancsot a község előljáróihoz, hogy a törvény utjának ne merjenek elébe vágni. De a felbőszült nép, a mint megtudta a Guttman hazatértét, megrohanta a boldogtalan s elővonszolván őt rejtekéből egy istálóból, hová hirtelenében elbujt, a szó szoros értelmében darabokra tördöste össze a fejét. — Ezt az esetet tárgyalta a kassai fenyitő törvényszék. Nevezetes hogy a tettesek, józan, munkás, becsületes emberek; s a biróság előtt is fenttartják, hogy lelkiismeretők szerint helyesen cselekedtek. — Uraim, ugy mondanak, községünk már harmadizben gyult ki, mejd porrá égtünk, elszegenyedtünk, pusztulunk, meg vagyunk róla győződve, hogy az az ember volt a gyujtogató s ha bennünket sujt is a törvény keze, legalább gyermekeinket s a falubelieket megmentettük attól az embertől. Az ügyben még nem hoztak végitéletet, mert kielégitő vizsgálat lett szükséges.

— **Petőfinek** az erdélyi muzeumnak szánt mellszobrára ujabban adakoztak. Az aszódi gymnasium-ivén 16 frt, melyhez járáltak: Micsinay János tanár, Sramkó M. tanár, Moravcsik Mihály lelkész, Kossuth László, Csengey Gusztáv 1—1 frttal, ifj. gr. Ráday Gedeon 5 frt. Podmaniczky Lente 3 frt. Gosztonyi 2 frt, Osztroluczky Gyula tanár 1 frt. Csiky Gergely gyüjteléke Temesvárról 10 frt. Korbai Mariska ivén Kután 70 frt, melyhez járultak: Korbai M. 5 frt, Korbai K. 5 frt. Olvashatlan aláirásu és Freund Paulina 3—3 frt, Szakácsy Sándor, ifj. Turossy Károly, Freund Ferencz 2—2 frt, Steinitz M. 1 frt 50 kr. Wighart Paulin 4 frt. Egy ismeretlen 4 frt. Wighart Éva 3 frt. Tausz Katicza Szeghegyről, Pausz János, Boskó Rella, Wurth János, Schick Gizela, Rothmüller Miksa, Boskó A., Lővinger Mór, Volf Bernát, Komlósy A., dr. Strasser Lajos, Dmehel, Krishaber M., Brül Sarolta, Lukits S., Kesztlermayer, Kovánfy Ágoston, Schlagetter Tamás, Ramer Károly, dr. Pumpp, Malonyai Ignácz, Lederer Gusztáv, Sztojkovits György, Felicides Lajos, Móricz József, Móricz László, Alföldy Nándor, Nolez Fülöpp, Czeripp Anna, Latinovics Sámuel, Rohonyi Gyula, Amon György, Hofbauer Vilmos 1—1 frt, Rothmüller József, Berkon F., Lánczkor Antal 50—50 kr. Komjáthy Lasztóczy Szidonia ivén Baranyán 2 frt 50 kr, melyhez járultak Srtankóczy Gáspár 50 kr, Komjáthy Lasztóczy Szidonia 2 frt. Balázs János tanitó ivén Herencsényben 6 frt 30 kr, melyhez járultak Szily Sándor g. tiszt 1 frt 30 kr. N. N. 20 kr., N. N. 30 kr., Kladziva József 3 frt Schoenberg Zsigmond 1 frt, Balázs János tanitó 50 kr. Összesen 104 frt 80 kr. A már kimutatott 742 frt 75 kr, 1 arany s 1 rubellel együtt 847 frt 55 kr, 1 arany s 1 rubel. Törs Kálmán, a Petőfi mellszobor-bizottság pénztárnoka Budapesten, Athenaeum-épület.

CSARNOK.

Egy rejtélyes báró.

Lapunk egyik közelebbi számában emlitők, hogy romániai rendőrök egy titokzatos egyént hoztak át Brassóba, ki átadatván a magyar rendőrségnek, Budapestre fog kisértetni. Ez az ur szerencsésen meg is érkezett Budapestre s tegnapelőtt lett volna átadandó a budapesti fenyitő törvényszéknek. Az éjszakát őrével a Frohner szállodában töttötte. Már 1875. óta köröztetik és a magyar-osztrák monárchia számos rendőrhatósága előtt tétettek ellenében panaszok. Feltünő, hogy nagy pénzösszegeket (állitólag milliókat) kaptak a kisért egyénnél, — a kit bárónak mondanak. Utközben roppant pazarul költekezett. Tegnapelőtt a brassói rendőr kiséretében elindult a szállodából s utközben keztyüt vásárolt. A börze előtt haladván el, azt mondta, hogy felmegy a börzére, a hol valami kis dolga van s fel is ment s a rendőr az utczán várta. Most is várná, ha meg nem unta volna a hosszas hasztalan várakozást. De megunván, a kapitánysághoz ment bejelenteni, hogy bárója megszökött. A báró ur állitólag két hónap előtt Budapesten tartózkodott s szintén a Frohner szállodában lakott. Tegnap, midőn kiszállt a vasúti kocsiból, a conductornak 10 forintot adott s a vendéglőben a ruhatisztitásért is nagy bankóval fizetett. Volt nála több rendjel is s ezek között a Medsidje rend csillaga is. A brassói rendőr egészen kétségbeesett a fogoly eltünésén. A rendőrség rögtön táviratozott a szélrózsa minden irányában s a nagy hóluvások miatt remélhető, hogy ha eltávozott is a fővárosból, nem igen messze mehetett s igy könnyebb szerrel ismét elfogható lesz.

A mig a budapesti lapok és ezek közt a „K. N." is ez eseményt igy leirják, beállit a megszökött báró a most nevezett lap szerkesztőségéhez s ott a következő nyilatkozat közzétételére kéri a szerkesztőséget:

„Becses lapjának 67-ik számában „Egy brassói báró" felirat alatt rólam mint veszedelmes megillant szédelgőről van szó. Engedje meg nekem tisztelt szerkesztő ur, miszerint e mesés hirt a valóság körébe vonjam. 1866-ik év január hó 3-án Lőcséről, mostoha atyám házából megszöktem, s Mexikóba mentem, hol Vécsey név alatt főhadnagygyá lettem. Két év után visszatértem Olaszországba, hol a kormány által valék kinevezve mint tolmács. — 1869-ik évben a welsi cs. kir. törvényszék által valék elitélve 15 havi fogságra, egy állitólagos hamis eskü miatt. A büntény abban állott, hogy én midőn mint tanu esküdtem, a Vécsey nevet viseltem, holott valóságos nevem Somoskeöy volt. Az itélet után megszöktem s Franciaországba utaztam, hol a 1870—71. évi háboru alatt Bourbaki tábornok seregében, a 21-ik divisiónál kapitány valék. A háboru elvégeztével a párisi communisták harczában részt vennni kényszerittetém. Párisból megszöktem 1872-től 1874-ig „Princesse Alexandrie" II-od osztályu franczia fregattával a világot körülutaztam. 1874-ik évi februártól 1875-ik évi november végéig Spanyolországban valék Ollo tábornok adjutánsa, s később a táborkar alelnöke alezredesi ranggal. — Midőn Don Carlost kiszorították Spanyolhonból, én is kiszorittattam s Londonba utaztam, honnét Philadelphiába érkeztem a világkiállitásra 1876-ik évi május hó 1-én. Az egyesült államokban október hó 2-án megházasodtam s feleségemmel másfél millió dollárt kaptam. — November végén Párisba utaztam, s deczember hó 2-án Konstantinápolyba érkeztem, honnét Bukarestbe s Brassóba jöttem. Innen most egy rendőrtiszt kiséretében érkeztem Budapestre. Frohner szállodában laktam s tegnap délután megszöktem; miután megtudtam, hogy rokenaim infámis intriguai annyira vitték dolgaimat, hogy elakarnak zárni. A hirdetett artikulusban tehát egy szó igaz nincsen. Ez rövid kivonata 11 évi utazásaimnak. Én senkit meg nem csaltam, senkinek adósa nem vagyok, — tudtommal. — S kijelentem, miszerint 14 nap alatt magam magamat praesentálandom a törvényszék előtt, — „Qui vivra verra." — Báró Buena-Vista Victor, volt: Somoskeöy Geyza.

Ugyancsak e nyilatkozat megjelenésével egyidejüleg egy asszony, kinek gyanus üzlete van, olvasván a nemes báró megszökéséről szóló hirt, attól a sejtéstől üzetve, hogy ez nem lehet más, mint az, ki az éjszakát házánál töltötte, délfelé elment a kapitánysághoz és a dolgot bejelentette. Emlitette, hogy a bárónál egész zacskó Napoleond'ort látott. Brassóból egy rendőrszolga és egy hadnagy kiséretében jött. A fogadóban egy táskát hagyott, a mely tele van értékpapirokkal. A báró magyarul, angolul és francziául kitünő folyékonysággal beszél, és még fiatal ember, körülbelől 28—30 éves.

Nemzeti szinház.

Kolozsvártt, kedd március 13-án. 1877.

Bérlet **14 szám.**

Először:

SZÉP MIKHÁL.

Jókai Mór legujabb regényes szinmüve 4 felv.
Előjátékkal 1 felv,

Kezdete 7 órakor.

Napi árak: Közép páholy **5** frt. Alsópáholy **4** frt. Felső közép- vagy betüs páholy **3** frt **50** kr. Felső páholy **3** frt. Emeleti erkélyülés **1** frt **50** kr. Földszinti támlásszék és alsó erkély **1** frt. Földszinti 1-ső rendü zártszék 1—6 sor **80** kr. Földszinti 2-od rendü zártszék 7—13 sor **70** kr. Földszinti állóhely **40** kr. Karzati számozott ülőhely **40** kr. Karzat **20** kr.

Távirati tudósitás bécsi tőzsdéről.

Márczius 10-én 5% Metaliques 62.90 frt. Kamat — — 5% Nemzeti kölcsön 68.—. frt. Arany járadék 109— 1860 iki államkölcsön 74.45 Bankrészvények 828.— Hitelrészvények 148.90— London 123.90 Ezüst 112.75 Cs. kir. arany 58.90 Napoleond'or 990— 100 mark német-értékü 60.80

Urbéri kötvények: Magyarországi 75.20 Temesi 72.25 Erdélyi 71.50 Horvátországi —.—.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

Nyilttér*)

Ideje volna már egyszer a föld hatalmasainak a szegény emberek dolgait is némi figyelemre méltatni. A Károlina-kórháznál ismét szerencsétlenség történt, egy beteg az ablakon kiesetté vagy kiugrott s ennek következtében meghalt. A mult 1876. kezdetén a szemkórodán egy vak beteg ismét a folyosóról esett le, vérben uszva szedték föl, s csak az illető orvos nagy szorgalmának köszönhető, hogy életben maradt; a mult év őszén egy reformatus ifju, talán tanító, a belkóroda osztályában feküdvén, a halálküzdelmek közt ágyáról leesett és a mosdótálak közt halt meg.

Ugyanez történt a közosztályon egy férfibe teggel; e szomoru, de igaz tények csak egy rövid év és néhány hó történetei, s ha kérdenéd jámbor olvasó, hogy hát a gazdagon fizetett betegápolók hol vannak ilyenkor? kénytelen volna az ember azt válaszolni, hogy diszesen öltözve kettősön, hármasan a járdán sétálnak, este pedig a méltóságos igazgató ur, ugy szintén a tktes ellenőr ur nagy örömmel szemlélhetik páholyaikból az ápolók és ápolónők nagy szorgalmát a közmüvelődés terén, a kik mindig nagy számmal vannak a karzaton képviselve, hogy ennek a betegek örülnek vagy nem, az az ők dolga. Nagy böjtben az ember különben is komoly szemlélődésre van hangolva, eszébe jut, hogy a szegény betegek mily nagy hasznot tesznek a tudomány terén, tanczélul szolgálván s e mellett ha tetemes tápdijokat nem fizetnék meg, karhatalommal is fölhajtják rajtuk; ezért tán lehetne igényük arra, hogy több gond fordittassék reájuk.

Az igazmondó.

*) E rovat alatti közleményekért nem válal felelősséget a Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. **423**, — 1877. (97) (3—3)

Pályázati hirdetmény.

Az 1876. évi XIV. t. cz. értelmében Nemes Kolozsmegye mocsijárásban rendszeresitett mocsi, m.-frátai és m.-palatkai körorvosi állomásokra, melyek egyenként évi 300 frt. fizetés, 100 frt. szálláspénz és 100 frt. fuvarbér illetékkel vannak egybekötve, pályázat nyittatik.

Pályázni kivánók felhivatnak a fenti t. cz. 143. §-ban meghatározott képességi bizonyitványnyal ellátott kérvényeiket, ezen szolgabirósághoz **folyó mártius 30-ig** benyujtani.

A választások a körorvosi székhelyén u. m. Mocson **ápril 3-kán**, M.-Frátán **ápril 4-kén** és M.-Palatkán **ápril 5-kén délelőtti 10 órakor** ejtetnek meg.

M.-Polyán, 1877. mártius 6.

A mocsijárás szolgabirája
KOMIS LAJOS, szolgabiró.

Sz. **357.** 1877. (94) (3—3)

Hirdetmény.

Nemes Kolozsmegye tekei-járásban, körorvosi állomás 300 frt évi fizetés, 100 frt. lakbér és 100 frt. utazási általánynyal, lakhely Sz.-Ludvég, betöltendő, azon megjegyzéssel, hogy a magán betegek látogotása alkalmával fuvardij felnem számitható.

Ezen állomás betöltésére pályázat nyittatik. A pályázni kivánók folyamodásokat, az 1876. évi XIV. t. cz. 143 §-ban kivánt képességekről okiratokkal együtt **f. év mártius-hó 30-ig**, ezen szolgabirói hivatalhoz nyújtsák be, — a választás Teke mezővárosában **f. év áprilishó 4-kén** fog megtartatni.

Nagy-Ida, 1877. mártius-hó 6-kán.

A tekeijárás szolgabirájától
S. GYULAI FERENCZ, szolgabiró.

---

(98) (1—1)

A kolozsvári

kisegitő-takarék-pénztár-szövetkezet

f. 1877. márczius 27-kén d. u. 4 órakor
A VÁROSHÁZ NAGY TERMÉBEN

KÖZGYÜLÉST

TART,

melyre a szövetkezet minden tagját ezennel meghivja

Kolozsvártt, márczius 10. 1877.

Az igazgatóság.

A közgyülés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgatóság jelentése a mult évi üzletről, a felügyelő bizottság jelentése, s a nyeremény megállitása.
3. Három igazgatósági tag megválasztása. (35. §.)
4. Öt napibiztos megválasztása. (57. §.)
5. Segélyező biztosok megválasztása.
6. Jegyzőkönyv hitelesitésére három tag kinevezése.

A közgyülésen caak igazolójegygyel vehetni részt. Az igazolójegyek a törzsbetétről szóló okmány elémutatására, f. hó 23, 24 és 26-kán, az intézeti helyiségben az irodai délelőtti órákban szolgáltatnak ki.

---

(424) (45—104)

Bécs legnagyobb és legjobb hirü

vasbutor-gyára

Reichhard és társa
BÉCSBEN,
III. Marxergasse 17.

Ajánlja magát izléses kivitelü gyártmányai pontos szállitására. Képes mintalapok kivánatra ingyen.

Pénzküldeményeknél a könyv árán felül még **10 kr** melléklendő a fuvarlevél és csomagolásért.

---

(297) (7—*)

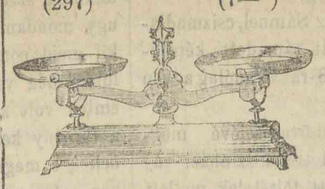

Budapesten hitelesitett

hid-, tizedes-, egyensúly- és serpenyő-mérlegek, méteres súlyok, űr- és hosszmértékek a legjutányosabb árban pontosan kaphatók

Teutsch B. Jós.-nél Segesvártt.

---

(96) (3—3)

Haszonbéri hirdetés.

A Szilágymegyében fekvő Vármező község közbirtokosságának, egész évi korcsmárlási joga együttesen haszonbérbe adandó ki, **a folyó évi ápril-hó 12-dik napján** d. **e 9 órakor,** a Vármező községi jegyzői irodában tartandó nyilt árveres útján, az ez évi ápril-hó 24-töl számitandó hat egymásutáni évekre.

Kikiáltási összeg a jelenlegi haszonbéri összeg 1210 frt. o. é. Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási összegnek 10%-át, az árverés megkezdése előtt készpénzben letenni.

Az árverezési feltételek addig is megtekinthetők nevezett jegyzői irodában.

Kelt Vármezőn, 1877. február 26-kán.

A közbirtokosság.

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt

kapható:

Les Paralléles ou la Divine poésie
par Brun-Nougarède. Ára 2 frt 28 kr.

BETTINE.
Premier chant d' un poëme: Que vous ne lirez peut-être pas tout entier suivi de Boite a Musique par Boutarel. Ára 2 frt 28 kr.

La Sophistication des Vins
Coloration artificielle et mouillage moyens pratique de reconnaitre la fraude, par E. J. Armand Gautier. Ára 1 frt 65 kr.

FATINITZA.
Komische Oper in 3 Akten von F. Zell & Richard Genée. (Musik von Franz v. Suppé). Ára 50 kr.

Madame Herzog oder die Verschwörung von Montefiascone.
Komische Operette in 3 Akten von A. Millaud (Musik v. J. Offenbach.) Ára 50 kr.

Angot die Tochter der Halle.
Komische Oper in 3 Akten von Clairville. (Musik v. Ch. Lecocq). Ára 50 kr.

Arien und Gesänge aus: Die Fledermaus.
Komische Operette in 3 Akten nach Meilhac & Halévy (Musik v. J. Strauss.) Ára 40 kr.

Waldhütte.
Illustrirtes Familienblatt für Forst- und Waidmänner. I. Jahrgang. Ára 3 frt.

Gedichte
von Friedrich Volderauer. Á 1 frt 50 kr.

Die wahren Werthe aller österreichischen Lose und ihrer Promessen,
berechnet für alle noch folgenden Ziehungen, nebst sämmtlichen Verlosungsplänen und den Tabellen für die Auszahlungen der Gewinne von A. Kraupa und W. Mallner. Ára 1 frt.

PIROS PANNA.
Énekes népszinmű 3 felvonásban. Irta PACSÉRI ODRY LEHEL. Ára 40 kr

Die Dampfmaschine,
von ökonomischen und praktischen Standpunkte betrachtet von Otto H. Müller. Ára 3 frt.

Les amateurs d'autrefois
par L. Clément de Ris. Huit Portraits gravès a l'eau-forte. Ára 13 frt.

Unter Unkraut.
Roman von Ottomar Beta. A két kötet ára 4 frt 88 kr.

Joachim Heinrich Campe.
Ein Lebensbild aus dem Zeitalter der Aufklärung von Dr. J. Leyser. Mit einem Portrai. A 2 kötet ára 9 frt 10 kr.

Cromwell és az angol forradalom.
Irta Nagy István. Ara 40 kr.

Adam Smith und Immanuel Kant.
Der Einklang und das Wechselverhältniss ihrer Lehren über Sitte, Staat und Wirthschaft dargelegt von Dr. Aug. Oncken. I. Abth. Ethik und Politik. Ára 3 frt 90 kr.

A mező- és kertgazdaságra káros rovarok ismertetése és azok irtásmódja.
Irta dr. Nyáry Ferencz. Ara 50 kr.

A régi magyarok miveltségének története.
Irta dr. Toldy László. Ara 40 kr.

Die Trachten der Völker
in Bild und Schnitt. Von C. KÖHLER. Ára 9 frt 75 kr.

Az épitőmüvészeti styl fogalma.
Irta Ney Béla. Ára 40 kr.

Das wandernde Siebenbürgen.
Eine statistische Studie von Johann Hintz. Ára 40 kr.

Synonymik der griechischen Sprache.
Von D. J. H. HEINRICH SCHMIDT. 1. Band. Ara 7 frt 20 kr.

Róma és a római birodalom történetei.
Lamè Fleury után francziából Szabó György tanár. Második kiadás. Gyönyörü szinnyomatú boritékba kötve és egy chromolitográfiai képpel ellátva. Ára 2 frt.

ASTRONOMISCHER BILDER-ATLAS.
Von Prof. L. Preyssinger.
III. verbesserte Auflage bearbeitet von C. Schmezer.
12 fein color Tafeln mit Text-Heft.
Ára 6 frt 83 kr.

NAGY JÓZSEF arany- és ezüstmüves Kolozsvárt,

főtér 9. szám br. Józsika-ház.

Ajánlja a n. érd. közönségnek jól berendezett és a legnagyobb csinnal kiállitott **bécsi** és **külföldi arany-** és **ezüst** ékszer áruinak dús raktárát és kiházasitási arany- és ezüst készleteit legjutányosabb áron

(453) (11—20)

(régi ékszereket megvesz és becserél.)

(Óvásul.) Raktáromban minden egyes tárgy valódisága a magy. kir. bélyeggel van hitelesitve

---

(67) (4—*)

ASTHMA

indiai szivarkák Cannabis indicából

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerész Párisban.

Ezen uj gyógyszer Francziaország és a külföld legtöbb orvosa által a lélegzési bajok ellen ajánltatik. Elegendő a Cannabis indicából készült szivarkák füstjét belélegzeni, hogy a leghevesebb fojtó, görcsös és ideges köhögést, rekedtséget, hangtalanságot, arczideg-fájdalmat és álmatlanságot megszüntesse, valamint a gégesorvadás ellen is hatásosnak bizonyult be. — Főraktár Bécsben Benno Raabe **gyógyfűkereskedőnél a Bäckerstrasseban,**

Kolozsvárott Dr. Hintz G. gyógyszerész urnál.

Főraktár még Bécsben Röder Fliepnél Wienstrasse.

ÉVEK ÓTA FENNÁLLÓ

női-divat-szövet-, vászon-, kész fehérnemü és pipere áruüzletemnek

az ujabb kor igényei szerint eszközlendő ujjászervezése tekintetéből elhatároztam, meglevő gazdag áru- készletemet

(68) (8—10)

tetemesen leszállitott áron elárusitani.

Miután a tavasz idény beálltával az ujjászervezést okvetlen keresztülvinni óhajtanám, kijelentem, hogy a leszállitott áron való eladást semmi esetre sincs szándékom

f. év ápril-hó 1-én tul folytatni.

Felhivom tehát eddigi t. cz. n. érd. vásárlóimat, valamint az egész nagyérdemü városi és vidéki közönséget, **hogy az árak tetemes leszállitása által ezennel nyujtott kedvező alkalmat** szükségei fedezésére **f. év ápril 1-sőig** használni, s becses látogatásával mindenféle divat-szövet-, vászon-, selyem, kész **férfi** és **női** fehérnemű-, asztalnemű-, valamint **czipő, keztyű** sat. rövidárukkal legdúsabban ellátott üzletemet meglátogatni méltóztassék.

Kolozsvártt, február-hó 1877.

Teljes tisztelettel:

Gámenczy János, főtér, gr. Teleki-ház.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.